

# **COLECȚIA DE EX-LIBRISURI A BIBLIOTECII JUDEȚENE ION HELIADE RĂDULESCU— DÂMBOVIȚA**

**Victor Petrescu  
Serghe Paraschiva**

Termenul de ex-libris (din, dintre cărțile mele) marchează proprietatea asupra unei opere, manuscris sau tipăritură, care este aplicată de către posesor (persoană fizică, instituție, asociație culturală, profesională etc.).

Cea mai simplă formă a însemnului de proprietate a fost chiar această expresie latinească, care precede numele posesorului cărții. Mai târziu, odată cu dezvoltarea meșteșugului tipografic s-au adăugat acestei mențiuni gravuri sau blazoane ale familiei. S-au născut astfel ex-librisurile heraldic și cel figurativ, tipărit separat sau sub forma unor etichete gravate ce se aplicau pe verso copertei. Uneori ex-librisul heraldic era imprimat prin presare sub forma unui timbru sec pe foaia de titlu.

Cea mai răspândită formă de ex-libris cunoscută la noi este cea a sigiliului (ștampilă) aplicată de cele mai multe ori pe foaia de titlu sau în interiorul cărții.

Ca vechi centru de cultură al țării, Târgoviștea a avut o bogată tradiție în domeniul tipăririi și constituirii unor importante biblioteci. Această pasiune de înnobilare a sufletului, de cinstire a valorilor perene ale tezaurului spiritualității române, este continuată și în zilele noastre, atât de unii pasionați bibliofili cât și de biblioteca noastră.

Având în vedere continua îmbogățire și diversificare a colecțiilor sale, Biblioteca județeană „Ion Heliade Rădulescu“, și-a înscris

printre preocupările sale constituirea unei colecții de ex-libris. După înființarea în 1972 a Societății române de bibliofilie cu sediul la Târgoviște, în 1973, s-a constituit un cerc de ex-libris, a cărui activitate s-a materializat de-a lungul anilor prin organizarea a numeroase expoziții atât în Târgoviște cât și în alte orașe ale țării. Cercul nostru a atras un număr însemnat de graficieni, care au creat ex-librisuri pe diferite teme, diferite pentru cei peste 50 de membri ai săi. Unele din creațiile acestor graficieni au fost premiate atât în țară cât și la diferite reuniuni și expoziții internaționale, cum ar fi cele de la Bled în Iugoslavia și de la Centenarul Pinochio (Italia — 1983).

Actuala colecție numără peste 2000 de ex-librisuri românești și străine, având o tematică și realizare grafică diferită, unele dintre ele de o mare valoare artistică. Dintre exemplarele străine, enumerăm pe cele din Germania, Belgia, Suedia, Franța, Bulgaria, Italia, Polonia, Iugoslavia, Cehoslovacia etc. Unele dintre acestea sunt dedicate memoriei unor personalități ca: Victor Hugo, Nicolae Copernic, Picasso, Lev Tolstoi, Lermontov, sau unor reuniuni internaționale cum ar fi: Congresele de ex-libris de la Helsinki, Lisabona, Linz, Bled, Oxford.

Dintre tipurile de ex-libris mai reprezentative subliniem pe cele ale cărților cu *ex-libris autograf*, ale unor personalități românești cum ar fi: Nicolae Iorga, Dimitrie Sturdza, Camil Petrescu, Victor Eftimiu, Ion I. C. Brătianu, Alexandru Papiu Ilarian, Vasile Lucaciu, Matei Caragiale, Radu Petrescu, Matei Millo, Alexandru Vlahuță, I. Palladi, Barbu Constantinescu, generalul Tell.

Odată cu înființarea după 1830 a primelor biblioteci publice românești, a apărut o nouă formă de ex-libris — *ștampila bibliotecii*. Colecțiile noastre păstrează exemplare ale unor cărți aparținând Bibliotecii naționale a Colegiului Sf. Sava, devenită după 1864 Biblioteca centrală a statului. Pe lângă apartenența la diverse biblioteci din întreg spațiu românesc, cărțile noastre poartă însemnul unor

societăți și asociații prestigioase ca: Societatea română din Roma, Societatea pentru învățătura poporului român, Societatea pentru cultură și literatură română în Bucovina, Asociația bibliofilă română, Fundația culturală Mihail Kogălniceanu.

Sunt evidențiate de asemenea, unele școli prestigioase românești: Școala română din Roma, Institutul român de bizantinologie, ca și posesorii unor biblioteci binecunoscute în timp, ca cea a mitropolitului Moldovei și Sucevei, Iosif Maniescu, a lui Barbu Greceanu, Petre Gîrboviceanu, Flondor-Storojineț, Virgil Drăghiceanu, Maria Cunțan, Camil Petrescu, Gheorghe Adamescu, Victor Eftimiu, D. A. Sturdza, V. A. Urechia, Grigore Trancu- Iași, Generalul Radu Rosetti.

Studiind colecțiile noastre se pot reliefa de asemenea mari tipografii și edituri, care au trudit la ridicarea edificiului monumental al culturii naționale: Eliade, Cultura națională, Fundațiile regale, Cartea Românească, Tipografia Gutenberg, Editura Cartea Moldovei, Editura Bilete de papagal.

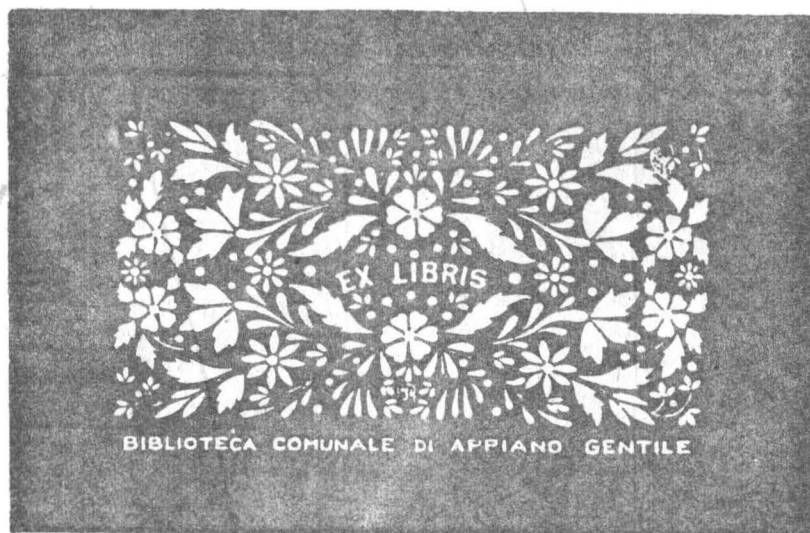
O preocupare statornică a noastră a constituit-o și achiziționarea unor lucrări a căror ex-librisuri atestă istoria bibliotecilor, proveniența fondurilor de carte, circulația acestora, de-a lungul timpului, în perimetrul dâmbovițean. Dintre acestea menționăm ex-librisurile Bibliotecii Cercului studentesc dâmbovițean, ale Bibliotecii publice D. Athanasiu-Bițu (ale cărui donații au constituit nucleul bibliotecii noastre înființată în 1944, odată cu înființarera Muzeului de istorie al orașului Târgoviște) ale altor donatori ca: I. Tălăngescu, C. C. Corbescu, Victor Brînduș, Lazăr Dinescu, Diculescu Constantin, precum și ale Școlii comerciale din Târgoviște, Școlii profesionale Fussea, Școlii pedagogice de învățătoare, Școlii superioare de comerț, gimnaziului Ienăchiță Văcărescu, liceului Carabella. Totodată sunt evidențiate o serie de tipografii târgoviștene sau din județ ca: Theodor Michăescu, Elie Angelescu, I. Gh. Pârvulescu, Viitorul, Unirea, Dâmbovița.

Toată această enumerare vine să sublinieze încă o dată dezvoltarea culturală în timp a Târgoviștei, adăugând o nouă pagină la monografia sa spirituală. În ultima perioadă dezvoltarea stilistică a ex-librisului a fost din ce în ce mai strâns legată de dezvoltarea tehnicii tipografice, posibilitatea de exprimare a artiștilor este practic nelimitată. Cu timpul se diminuează scopul inițial al ex-librisului, cel de însemn de bibliotecă, în favoarea graficii miniaturale, concepută cu o impresionantă sensibilitate și bogăție artistică, reliefând ce este mai reprezentativ în activitatea, pasiunile, modul de a fi al posesorului, dar și alte teme ca portrete, peisaje, simboluri profesionale, alegorii, natură moartă și multe altele.

Ex-librisurile sunt concepute azi în tehnici diverse (X — gravură în relief; O — gravură în metal (calcografie); P — reproduceri fotografice; L — litografie; S — sericografie; T — tipografie; Col — orice tehnică colorată manual).

Însemn de carte, obiect de colecție sau ambele pentru posesor, ex-librisul rămâne însemn al culturii, al dragostei față de frumos, al unui umanism care poate și trebuie să înalțe omul la adevăratele sale valențe și înnobilări socio-umane, pe care perpetuu le cultivă pentru sine, pentru semenii săi și generațiile viitoare.

EX-LIBRISURI APARTINÂND BIBLIOTECII JUDEȚENE  
„ION HELIADE RĂDULESCU“



MUSEU  
DE  
OVAR

E  
X  
L  
I  
B  
R  
I  
S

PORTUGAL



EX LIBRIS



EX LIBRIS



STYL FURRI  
SOMQUOI

**LA COLLECTION DES EX-LIBRIS  
APPARTENANT À LA BIBLIOTHÈQUE  
ION HELIADE RĂDULESCU DE TÂRGOVIȘTE**

**RÉSUMÉ**

Les auteurs ont essayé décrire des ex-libris qui représentent des preuves de la spiritualité roumaine et aussi de la spiritualité universelle. La collection de la Bibliothèque Ion Heliade Rădulescu de Târgoviște contient plus de 2000 exemplaires des personnalités comme: Nicolae Iorga, Camil Petrescu, Dimitrie Sturdza, Alexandru Papiu Ilarian, Radu Petrescu, Matei Millo, Alexandru Vlahuță, et aussi Victor Hugo, Nicolae Copernic, Picasso, Lev Tolstoi, Lermontov.

L'article parle aussi de la participation de la Roumanie à plusieurs Congrès internationaux comme ceux de Helsinki, Lisabona, Linz, Oxford.

Les livres de la bibliothèque Ion Heliade Rădulescu portent le signe des ex-libris des sociétés et des associations de culture comme: La Société Roumaine de Rome, La Société pour l'enseignement du peuple roumain, La Société pour la culture et la littérature roumaine de Bucovina, L'Etablissement culturel Mihail Kogălniceanu.

